

Haapaveden kaupunki
Arviointikertomus 2019

SISÄLLYSLUETTELO

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA.....	3
2. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI	4
3. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI.....	4
3.1 Strategiset tavoitteet.....	4
3.2 Toiminnalliset tavoitteet	5
3.3 Taloudelliset tavoitteet.....	9
3.4 Investoinnit	9
4. HENKILÖSTÖ	10
5. KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN	10
6. TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEIDEN ARVIOINTI	11
7. YHTEENVETO.....	11

1. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TOIMINTA

Tarkastuslautakunnan tehtävät on määritelty kuntalain 121 §:ssa. Tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet. Tarkastuslautakunnan on huolehdittava kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta.

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä. Haapaveden kaupunginvaltuusto on valinnut tarkastuslautakuntaan vuosiksi 2017 – 2021 seuraavat henkilöt:

Lautakunta kokoontui vuoden 2019 aikana neljä kertaa.

Jäsen	Varajäsen
Leila Särkipaju, pj.	Helena Pitkälä
Jarmo Viinala, vpj.	Sami Keckman
Janne Mäkinen	Jouko Eskola
Anja Tallgren	Mervi Niemelä
Tarja Nikumatti	Tauno Hietasarka

Lautakunnan jäsenten seurantavastuut ovat olleet kertomusvuonna seuraavat:

Kaikki jäsenet seuraavat kaupunginhallituksen toimintaa, sekä eri lautakuntia seuraavasti

Leila Särkipaju, pj.	hyvinvointilautakunta
Jarmo Viinala, vpj.	perusturvalautakunta
Janne Mäkinen	tekninen lautakunta sekä rakennus- ja ympäristölautakunta
Anja Tallgren	perusturvalautakunta
Tarja Nikumatti	kasvatus- ja koulutuslautakunta

Puheenjohtajana on toiminut Leila Särkipaju 30.10.2019 asti, jonka jälkeen esteellisyyden vuoksi puheenjohtajana on toiminut vpj. Jarmo Viinala. Lautakunnan sihteerinä on toiminut tilintarkastaja JHT, HT Jarmo Raati. Tarkastuslautakunta päätti siirtää kokouksessaan 13.3.2020 sihteerin tehtävät vs. tietohallintosihteerin Tarja Ollankedolle.

Lautakunnan jäsenten esteellisyydet toimielinjäsenyyksien osalta

Leila Särkipaju ja Janne Mäkinen perusturvalautakunta, ja lisäksi Leila Särkipaju myös teknisen lautakunnan osalta. Jarmo Viinala ei ole osallistunut kaupunginhallituksen alaisen maatalouden lomatoimen arviointiin. Tarja Nikumatti ei ole osallistunut hyvinvointilautakunnan alaisen kirjastotoimen arviointiin ensimmäisen puolen vuoden ajalta. Anja Tallgren ei ole osallistunut kansalaisopiston johtokunnan arviointiin.

2. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIKERTOMUKSEN JOHDOSTA TEHTYJEN TOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Tarkastuslautakunnan valmisteleva arviointikertomus on merkitty tiedoksi kaupunginvaltuustossa 27.5.2019 § 21 ja päätetty saattaa hallituksen tiedoksi toimenpiteitä varten. Hallitus on käsitellyt ja antanut vastineen 12.8.2019 kokouksessaan.

Arviointikertomukseen sisältyi mm. seuraavia havaintoja, joiden osalta hallituksen kannanotto tai toimenpiteet ovat tarpeellisia:

- Kaupungin alijäämäkehitykseen tulee kiinnittää erityistä huomiota
- Konkreettiset talouden tasapainottamistoimenpiteet on vietävä käytäntöön mahdollisimman pian, jotta talous saadaan sopeutumaan muuttuviin olosuhteisiin.
- Tarkastuslautakunta kehottaa kaupunginhallitusta ja viranhaltijoita kiinnittämään huomiota asioiden valmisteluun sekä siihen, että kaupunginhallituksen esityslistalla on pääsääntöisesti päätösehdotus jo kokouskutsussa. Tämä parantaisi jäsenten valmistautumista kokouksiin ja kokouksen kulkua.

Asukasmäärän vähentyminen on jatkunut vuonna 2019. Asukasmäärä oli vuoden 2019 päättyessä 6761 (v. 2018 6855). Asukasmäärä on siten vähentynyt 94 henkilöllä.

3. TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

3.1 Strategiset tavoitteet

Kaupungin uusi strategia vuosille 2018-2022 hyväksyttiin 10.12.2018. Talousarviossa on esitetty strategiasta johdetut tavoitteet, joiden toteutumisen arviointia on tehty mahdollisuuksien mukaan ao. toimialan tarkastelun yhteydessä.

Yleisenä tavoitteena oli mm. asukasluvun kääntyminen nousuun. Asukasluku oli vuoden lopussa 6761. Asukasluvun vähennys oli 94 henkilöä vuonna 2019. Edellisvuonna vähennys oli 116 henkilöä. Asukaslukutavoite vuonna 2019 on ollut 6976. Asukaslukutavoitetta ei ole saavutettu. 2010-luvulla kaupungin asukasluku on vähentynyt yhteensä 656 henkilöä.

Tavoitteena oli myös se, ettei Haapavesi joudu kriisikunnaksi. Tilinpäätöksen 2019 tilanne on se, että emon kattamatonta alijäämää ei ole. Kriteereitä on tarkasteltu 2022 voimaan tulevien erityisen vaikeassa tilanteessa olevien kriteereiden valossa.

1. Vahvistetussa taseessa olevaa alijäämää ei ole katettu viimeistään neljän vuoden kuluessa. *Haapaveden kaupungilla ei ole kattamatonta alijäämää.*
2. Asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on konsernitilinpäätöksessä vähintään 1000,00 euroa ja sitä edeltäneenä vuonna vähintään 500,00 euroa. *Kattamaton alijäämä on tilinpäätöksessä asukasta kohden 36,87 euroa.*

Tai seuraavat kriteerit

1. Kaupungin konsernituloslaskelman vuosikatteen ja poistojen suhde on alle 80%. Haapaveden osalta luku on 99,80% eli *kriteeri ei täyty*.
2. Kunnan tuloveroprosentti on vähintään 2% korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti. Haapaveden tuloveroprosentti on 22% ja kuntien keskimääräinen ennakkotiedon mukaan 19,98%, eli *kriteeri täyttyy*.
3. Konsernitilinpäätöksen laskennallinen lainanhoitokate on alle 0,8. Haapaveden osalta luku on 0,95% eli *kriteeri ei täyty*.
4. Aasukasta kohden laskettu kunnan konsernitilinpäätöksen lainojen ja vuokravastuiden määrä ylittää kaikkien kuntien konsernitilinpäätöksen keskimääräisen määrän vähintään 50%. Tietoa ei ollut saatavilla koko maan keskiarvon osalta tällä hetkellä.

Lisäksi tavoitteina olivat mm. kaupungin vuosikate on positiivinen ja riittää investointeihin. Vuosikate 2019 oli 990 664,00 euroa ja investoinnit 969 590 euroa. Tavoite on saavutettu. Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttömajaisuuden poistojen suuruinen. Suunnitelman mukaiset poistot olivat 1,4 milj. euroa eli tulorahoitus ei ole riittävällä tasolla.

3.2 Toiminnalliset tavoitteet

Kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksen alaisista toiminnoista lautakunnan painopistealueena on ollut yleishallinto.

Yleishallinto

Yleishallinto käsittää kaupunginvaltuuston, kaupunginhallituksen, kaupunginhallituksen alaiset projektit, talouspalvelut, toimistopalvelut, it-palvelut, henkilöstöhallinnon, henkilöstöruokailun, TYKY- toiminnan, henkilöstön työterveyshuollon, elinkeinoelämän kehittämisen, verotuksen, joukkoliikenteen ja muun yleishallinnon.

Maatalouden lomatoimi

Vuonna 2019 lomitetuttujen päivien määrä kasvoi noin 272 päivää ja maatalousyrittäjien määrä 15 henkilöä. Vakituisten maatalouslomittajien määrä väheni 2019 kuudella ja 2018 vähentyi eläkkeelle jääntien ja muiden syiden vuoksi neljällä henkilöllä. Tilikaudella 2019 lomituspäiviä oli 12.426 kpl, kun 2018 päiviä oli 12.154 ja 2017 13.597 kpl. Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota, että lomatoimella tulee olla riittävät resurssit, jotta pystyvät toteuttamaan vuosilomien ja sijaisapulomituksien tarpeet.

Lomatoinen muutetun talousarvion toimintatuotot oli 2 932 tuhatta euroa ja toteuma 2 988 tuhatta euroa. Toimintamenojen toteuma oli 2 960 tuhatta euroa ja toteuma 101% talousarvioon nähden.

Rakennus- ja ympäristölautakunta

Myönnetty rakennusluvut olivat vuonna 2019 68kpl (80) ja toimenpideluvat 72kpl (71). Hoidettu ympäristö luo viihtyisyyttä ja nostaa kaupungin positiivista mielikuvaa. Lautakunnan tulee kiinnittää suurempaa huomiota antamiensa siivouskehotusten noudattamiseen.

Toimintatulot olivat talousarviossa 112 tuhatta euroa ja toteuma 68 tuhatta euroa. Toimintamenojen toteutumat olivat lähes talousarvion mukaisesti. Toimintakate oli -34 tuhatta euroa ja talousarvion mukainen määrä 8 tuhatta euroa.

Perusturvalautakunta

Sosiaali- ja terveystieteiden Helmen tavoitteena on ollut toimia peruspalveluiden tuottajana alueellaan (Haapavesi ja Pyhäntä). Haapaveden kaupunki on tuottanut yhteistoimintasopimuksen mukaisesti terveys- ja sosiaalipalvelut Pyhännän kunnalle 1.1.2019 alkaen. Perusturvalautakunnan henkilöstömäärä oli 31.12.2019 yhteensä 315 ja kasvoi edellisvuodesta 54 henkilöllä. Perusturvalautakunnan työntekijämäärän lisäys johtuu Pyhännän sosiaalipalveluiden tulosta osaksi Helmeä.

Perusturvalautakunnan investointitoteuma oli 79 865 euroa ja talousarvion mukainen määrä 390 019 euroa. Investoinnit ovat koskeneet muun muassa järjestelmien uudistamista. Osa investoinneista siirtyi toteutettavaksi vuoden 2020 puolella.

Kokonaisuudessaan perusturvalautakunnan talous on pysynyt muutetussa talousarviossa. Toimintatulot ylittivät talousarvion ollen 9 284 tuhatta euroa (TA 8 773). Toimintamenojen toteuma oli 35 516 tuhatta euroa ja oli lähes talousarvion mukainen. (TA 35 524). Tarkastuslautakunta pitää myönteisenä, että erikoissairaanhoidon kustannukset ovat alentuneet. Suurin ylitys on Haapaveden vastaanotolla palvelujen ostossa, mikä johtui alkuvuonna tapahtuneista lääkäriostopalveluista. Tarkastuslautakunta pitää positiivisena, että kustannuskehitys on tasapainossa. Lääkäritilanne on parantunut alkuvuodesta ja lääkäreitä on palkattu työsuhteisiin vuoden 2019 aikana.

Kasvatus- ja koulutuslautakunta

Syntyneiden määrä oli vuonna 2019 Haapavedellä 58 (v. 2018 54). Kaupunginvaltuusto päätti alkuvuonna 2020, että kyläkoulu lakkautetaan, jos oppilasmäärä laskee alle 40 oppilaan kahtena peräkkäisenä vuotena. Perusopetuksen oppilasmäärä oli vuonna 2019 syksyllä 950 oppilasta.

Erillisiä valtionavustuksia tilikaudella on saatu mm. esi- ja perusopetuksen tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin vuosille 2019–2020 yhteensä 28 tuhatta euroa. Lisäksi Haapaveden kaupunki sai kerhotoiminnan tukemiseen 10 tuhatta euroa. Opetushallitus myönsi perusopetuksen toimintaan ja osaamisen kehittämiseen vuosille 2019-2020 yhteensä 11 051 euroa.

Kasvatus- ja koulutuslautakunnan toimintakate oli -13 374 tuhatta euroa ja talousarviototeuma 97%. Toimintatuottoja kertyi arvioitua enemmän yhteensä 774 tuhatta euroa.

Oppilasmäärä oli alakouluissa 637 oppilasta (TA 642) ja yläkouluissa 313 oppilasta (TA 309). Yläkoulun osalta tavoite saavutettiin, mutta alakoulujen osalta jäätin hie-man oppilaiden tavoitemäärästä.

Kansalaisopiston johtokunta

Jokihelmen opiston tehtävänä on ihmisten oppivan ja aktiivisen elämäntavan, rikkaan ja monikulttuurisen elämän edistäminen, kulttuurin kasvamisen tukeminen, yksilöiden ja yhteisöjen elinvoiman ja hyvinvoinnin vahvistaminen sekä alueen yhteisöllisten voimavarojen edistäminen. Toimintaa ohjaavat laki vapaasta sivistystyöstä, opiston yhteissopimus, ylläpitämislupa ja opiston strategia.

Jokihelmen opisto on Haapaveden kaupungin ylläpitämä tulosyksikkö. Opiston ylläpitäjä ja isäntäkunta on Haapaveden kaupunki. Kärsämäki, Merijärvi, Oulainen, Pyhäntä ja Siikalatva ovat sopimuskuntia. Vapaan sivistystyön opetuksessa kaikki tavoitteet pääosin saavutettiin. Opiskelijoiden määrä alitti tavoitteen.

Jokihelmen opiston tulos poikkesi talousarviosta 23 538 eurolla, mikä johtui pääosin talousarvioon kuulumattomista sisäisistä vuokrista sekä lomarahastoista. Kurssimaksut-
lot toteutuivat arvioitua pienempänä.

Määrätavoitteet ovat toteutuneet seuraavasti:

Kansalaisopiston johtokunta	TP 2019	TP 2018	TA 2019	Tot.aste
Tavoitteet ja tunnusluvut				
Vapaan sivistystyön opetus				
Tunnit	17.573	18.170	17.800	98,7%
Opiskelijat	4.590	5.549	5.300	86,6%
Kurssilaiset	11.327	12.355	13.000	87,1%
Taiteen perusopetus				
Tunnit	3.302	3.231	2.900	113,8%
Opiskelijat	596	640	580	100,2%

Hyvinvointilautakunta

Hyvinvointilautakuntaan sisältyy kirjastopalvelut, liikuntapalvelut, kulttuuripalvelut, työllistämispalvelut ja terveyden edistäminen. Alkuperäisen talousarvion menoihin on tehty korotus valtuuston päätöksellä johtuen vuoden 2018 työehtosopimuksen palkan- korotuksista. Hyvinvointilautakunnan talous toteutui kokonaisuutena arvioitua paremmin.

Liikuntapalvelut tuottavat kuntalaisille vapaa-aikapalveluita eri muodoissa. Palveluihin kuuluu ulkoliikunta-alueet, liikunta-, uimahalli- ja jäähallitoiminta. Vaikuttavuustavoitteet toteutuivat pääosin, sillä uimahallin kävijämäärä on pysynyt ennallaan. *Tarkastuslautakunta rohkaisee monipuolistamaan jäähallin toimintaa eri ikäryhmille.* Uimahalli oli kesällä auki kuusi viikkoa kauemmin kuin vuosi sitten vastaavana aikana, mikä on vaikuttanut kustannuksiin. Liikuntapalveluissa kävijämäärät ovat kasvaneet, mutta käyttöastetavoitetta ei saavutettu. Toimintatulot olivat vuonna 2019 244 tuhatta euroa (TA 305) ja toimintamenot 1 295 tuhatta euroa (TA 1 162). Toimintakate oli 64 tuhatta euroa huonompi kuin vuosi sitten.

Kulttuuritoimi tuottaa kuntalaisille monenlaista kulttuuritoimintaa yhteistyössä erilaisten toimintaryhmien, yhdistysten ja yhteisöjen kanssa. Kulttuuritoimi ohjaa lapset ja nuoret harrastusten ja kulttuuritoiminnan pariin. Lisäksi tavoitteena oli huomioida kasvavan eläkeläisväestön kulttuuritarjontaa. Kulttuuritoimen vaikuttavuus- ja tuotantotavoitteet pääosin toteutuivat. Toimintatulot laskivat edellisvuodesta ja jäivät talousarviosta 5 tuhatta euroa. Toimintakate oli -212 tuhatta euroa ja heikkeni edellisvuodesta 6 tuhatta euroa (TA -224). Toimintakate toteutui kuitenkin talousarviota paremmin.

Tekninen lautakunta

Teknisen toimen tehtävänä on tuottaa taloudellisesti ja tehokkaasti laadukkaita palveluja, jonka tavoitteena on turvalliset ja viihtyisät toimitilat kaupungin henkilöstölle ja käyttäjille sekä toimivan infrastruktuurin että vetovoimaisen ympäristön.

Kiinteistötoimessa hoidetaan kiinteistöjen kunnossapitoon, turvallisuuden ja erityisesti ilmanvaihdon toimivuuden ajantasaistaminen. Tulosalueella hoidetaan lisäksi kaupungin omien kiinteistöjen toiminta ja kunnossapito. Palvelutyönä tehdään Haapaveden Teollisuuskiinteistöt Oy:lle sen hallinnoimien kiinteistöjen huolto- ja kunnossapito. Toimintaan on kuulunut myös hallintokunnilta erikseen tilatut palvelutehtävät.

Uuden yläkoulun ja lukion suunnitelma aloitettiin vuonna 2018 ja rakentaminen on määrä aloittaa vuonna 2020. Teknisen lautakunnan toimintakate oli vuonna 2019 yhteensä 233 tuhatta euroa (TA -20). Toimintamenojen toteuma oli 106% ja vastaavasti toimintatuottojen toteuma 115%.

3.3 Taloudelliset tavoitteet

Tulos- ja rahoituslaskelman tunnusluvut	2016	2017	2018	2019
Vuosikate euroa/asukas	120	485	44	146,5
Vuosikate % poistoista	35,52	113,49	18,18	63,33
Investointien tulorahoitus %	52,30	52,98	16,88	112,63
Kassan riittävyys, pv	34	50	46	47

Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään poistojen suuruinen. Vuosikate/poistot oli 63,33%, mikä ei riitä poistojen kattamiseen. Myönteistä on, että tunnusluku on vahvistunut edellisestä tilinpäätöksestä. Tulorahoitus ei ole riittävällä tasolla. Investointien tulorahoitus on kehittynyt positiivisesti ja kassan riittävyys parantunut edellisestä tilinpäätöksestä. Tunnusluvut ovat osittain kehittyneet positiivisesti. Seuraavassa taulukossa on esitetty taseen keskeisimmät tunnusluvut.

Taseen tunnusluvut	2016	2017	2018	2019
Omavaraisuus %	24,30	34,92	34,62	34,19
Suht.velkaantuneisuus %	50,24	67,07	64,93	64,22
Kertynyt yli/alijäämä €/asukas	-418	-718	-531	-453
Lainat/asukas	3916	4387	4120	4056

Konsernilainakanta on 5.543 euroa/asukas (2018 TP 5.428 euroa/asukas)

Peruskunnan vieras pääoma oli 35.97 milj. euroa (38,6)

Konsermissä vastaavat luvut olivat 51,2 milj. euroa (50,3)

Kaupungin tilinpäätöksessä 2019 vuodelta sivulla 72 alkaen on esitetty yhteenveto määrärahojen toteutumisesta sitovuustasolla. Merkittävin talousarvion ylitys tapahtui kaupunginhallituksella yhteensä 189 tuhatta euroa.

Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota alhaiseen omavaraisuusasteeseen. Alle 50 % omavaraisuusaste tarkoittaa kuntataloudessa olennaista velkarasitetta. Tarkastuslautakunta pitää huolestuttavana myös korkeaa suhteellista velkaantuneisuutta.

3.4 Investoinnit

Tilinpäätöksen 2019 investointimenot olivat kokonaisuutena alhaisella tasolla, mutta tulevat investointitarpeet aiheuttavat kustannustason nousua. Talousarviossa oli investointeihin varattu 6,5 milj. euroa ja toteuma oli 1,0 milj. euroa. Vuoden 2019 suurimpia investointeja oli katurakentaminen 198 tuhatta euroa (TA 200 tuhatta euroa) ja kiinteistöjen remontointi 214 tuhatta euroa (TA 183 tuhatta euroa). Kiinteistöjen remontointi ylitti talousarvion 34 tuhannella

eurolla. Uuden koulun rakentamiseen varattiin talousarviossa 4 milj. euroa ja vuoden 2019 toteuma oli 161 tuhatta euroa.

Kokonaisuutena investointitarpeisiin on suhtauduttu maltillisesti. Kiinteistöjen remontointi on koskenut Hakakujan toimipisteen kunnostusta, johon AVI määräsi korjaavia toimenpiteitä kesken projektin. Vesistöjen tilan parantamiseen on saatu avustusta 90 tuhatta euroa ja 45 tuhatta euroa enemmän kuin talousarviossa.

4. HENKILÖSTÖ

Henkilöstöä koskevat strategiset tavoitteet ovat seuraavat:

- Kaupungin henkilöstömenojen kehitys on alle maan keskiarvon
- Kaupungin sairauspoissaolot vähenevät

Haapaveden kaupungin kuluksi kirjatut palkat vuonna 2019 olivat 30,2 miljoonaa (ed. vuonna 28.2 miljoonaa). Konsernilla on 746 työntekijää. Henkilöstömäärä kasvoi 62 henkilöllä edellisvuodesta. Kaupungin työntekijämäärää nosti Pyhännän sosiaalipalvelujen henkilöstön siirtyminen vuoden 2019 alussa. Palkat ovat kasvaneet osittain henkilöstömäärän kasvun seurauksena ja kunta-alan palkankorotuksilla.

Sairauspoissaolojen määrä oli vuonna 2019 14 092 päivää, joka on kasvanut 2 339 päivällä edellisvuodesta. **Tarkastuslautakunta pitää huolestuttavana, että määrä on kasvanut noin 20% vuoden aikana.** Sairauspoissaolojen kasvuun on vaikuttanut osittain kasvanut henkilöstömäärä, mutta sairauspoissaolopäivät per henkilö on kasvanut edellisvuodesta. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että sairauspoissaolojen ennaltaehkäisyyn varataan riittävät resurssit.

5. KUNTAKONSERNILLE ASETETTUJEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMINEN

Tavoitteet (talousarvio)

Konsernin johdolle asetetut tavoitteet toteutuivat seuraavasti:

Konsernijohdon tavoitteet	TA 2019	TP 2019	TP 2018
Konsernin toimintatuotot/toimintamenot	yli 50 %	42,44	38,61
Konsernin vuosikate % poistoista	yli 80 %	99,80	62,50
Konsernin omavaraisuusaste %	yli 38 %	24,7	25,2
Kons. Suhteellinen velkaantuneisuus %	alle 45 %	62,9	66,6
Konsernin korolliset lainat/asukas	alle 4000	5543	5428
Konsernijohdon raportointi valtuustolle	2 kertaa/ vuosi		

Asetettuja tavoitteita ei pääosin saavutettu. Konsernin vuosikateprosentti poistoista on saavuttanut tavoitteen. Konsernin strateginen tavoite on, että talous on pitkäjänteisesti tasapainossa ja ettei konsernitaseessa ole alijäämää. Konserni on edelleen alijäämäinen, mutta tuloskehitys on parantunut edellisvuodesta. Konsernin tulos jäi 0,1 milj. euroa alijäämäiseksi. (Ed. vuoden alijäämä -1,1 milj. euroa).

Lisäksi konserniyhtiöistä on asetettu erikseen tavoitteet seuraaville: Kiinteistö Oy Haapa-asunnot, Haapaveden Energia Oy, Haapaveden Teknologia kylä Oy. Kaupungin ja tytäryhtiöiden välistä yhteistyötä on tiivistetty, jotta konserni saavuttaa yhteistoiminnan kautta parhaan mahdollisen hyödyn. Haapaveden Pesula Oy:n osakekanta on myyty vuoden 2019 aikana.

6. TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTOIMENPITEIDEN ARVIOINTI

Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, tarkastuslautakunnan on arvioitava talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman ja toimenpideohjelman riittävyttä.

Haapaveden kaupungin kumulatiivinen ylijäämä on 3,6 milj. euroa 31.12.2019 tilinpäätöksessä. Vuoden 2019 tulos on 0,6 milj. euroa alijäämäinen. Tilikauden tuloksen siirron jälkeen kumulatiivinen ylijäämä on 3,0 milj. euroa taseessa.

Kaupungilla ei ole alijäämän kattamisvelvoitetta tilinpäätöksen perusteella, mutta huolelliseen taloudenpitoon on perusteltua kiinnittää huomiota.

7. YHTEENVETO

Kaupungin tilikauden alijäämä on yhteensä -0,6 milj. euroa, jonka kaupunginhallitus esittää siirrettäväksi omaan pääomaan. Huomioitavaa on, että talouden tasapainottamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota tulevina vuosina. Konsernin tilikauden alijäämä on -75 tuhatta euroa ja konsernitaseessa on alijäämää -173 tuhatta euroa.

Kaupungin pitkään jatkuneeseen alijäämäkehitykseen tulee kiinnittää erityistä huomiota ja talouden tasapainottamistoimenpiteiden seurantaan ja vaikutusten arviointiin tulee varata riittävät resurssit, jotta talous saadaan tasapainoon riittävän ajoissa. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että käytäntöön viedään tarvittavat rakenteelliset uudistukset, millä luodaan pitkäaikaisia säästöjä kuntataloudelle kaupungin vetovoimatekijät huomioiden.

Tarkastuslautakunta toteaa, että Haapaveden kaupungin asukasluku on laskenut 6 855 kuntalaisesta 6 761 kuntalaiseen ja lasku näyttää jatkuvan. Kaupunki ei ole pystynyt negatiivista väestönkehitystä pysäyttämään vuoden 2019 aikana edelleenkään. Väestönkehitys on ollut yleisen kehityksen mukainen, mutta parantuneen suhdannekehityksen odotetaan vaikuttavan positiivisesti kuntalaisten määrään. Kuntalaisten väkimäärän vähentyminen tulee huomioida hallinnossa ja kaupungin hallintorakenteessa. Kaupungin tulee käyttää tarveharkintaa asuin-kiinteistöjen investoinneissa muuttuneiden olosuhteiden ja kysynnän laskun vuoksi.

Yritysten positiivisen toimintaympäristön kehittämiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota. Keskeinen kehityskohde uusien työpaikkojen luomisessa on yritysten toimintaympäristön parantaminen ja uusien yritysten saanti paikkakunnalle. Aleneva väkiluvun määrä vaikuttaa negatiivisesti Haapaveden kaupalliseen palvelutarjontaan.

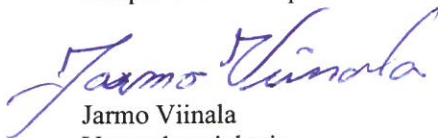
Olemassa olevia yrityksiä alkaa tulla ajallisesti elinkaarensa päähän. Haapaveden kaupungin tulee luoda omat erityispiirteet, jolla luodaan yrittämisen intoa harjoittaa elinkeinotoimintaa Haapavedellä.

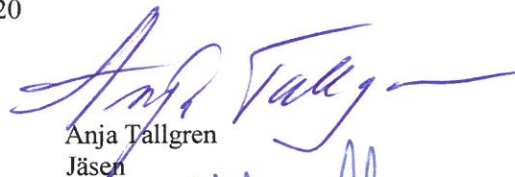
Tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota, että Haapaveden kaupungin ulkoisen ja sisäisen julkisuuskuvan parantaminen kehittää paikkakunnan kiinnostavuutta, mihin jokaisen asukkaan ja luottamushenkilön tulee kiinnittää huomiota puheillaan ja teoillaan.

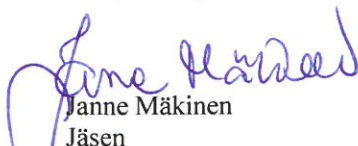
Haapaveden taajaman siisteyteen on panostettu, mutta rakennus- ja ympäristölautakuntaa kehoitetaan valvomaan antamiensa kehotusten täytäntöönpanoa määräaikaan mennessä. Kaupungin työllisyyskehitys on ollut myönteistä, jonka vuoksi työmarkkinatuen kuntaosuus on laskeutunut. Perusturvassa on tehty uudistuksia, joiden myötä kustannustaso on ollut maltillinen.

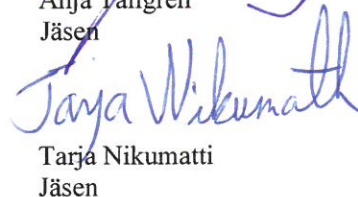
Tarkastuslautakunta on arviointikertomuksessa merkinnyt **lihavoituna** ne kohdat, joihin erityisesti tulee ottaa kantaa ja ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin. Tarkastuslautakunta edellyttää, että kaupunginhallitus antaa selvityksen tarkastuslautakunnalle syyskuun loppuun mennessä, mihin toimenpiteisiin se on ryhtynyt tarkastuslautakunnan esittämistä toimenpiteistä.

Haapavedellä 12. päivänä toukokuuta 2020

Jarmo Viinala
Varapuheenjohtaja

Anja Tallgren
Jäsen

Janne Mäkinen
Jäsen

Tarja Nikumatti
Jäsen

Helena Pitkälä
varajäsen